

Sygn. akt I C 421/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 sierpnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Płocku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Tetkowska

Protokolant: sekretarz sądowy Marek Rutkowski

po rozpoznaniu w dniu 13 sierpnia 2018 roku w Płocku na rozprawie

sprawy z powództwa R. L.

przeciwko M. G.

o zachówek

I. zasądza od pozwanej M. G. na rzecz powódki R. L. kwotę 43.181,50zł (czterdzieści trzy tysiące sto osiemdziesiąt jeden złotych pięćdziesiąt groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 22 sierpnia 2018r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. nakazuje pobrać od pozwanej M. G. na rzecz Skarbu Państwa (...)kwotę 3.523,21zł (trzy tysiące pięćset dwadzieścia trzy złote dwadzieścia jeden groszy) tytułem części kosztów postępowania.

Sygn. akt I C 421/17

UZASADNIENIE

W dniu 28 grudnia 2016r. R. L. wniosła do Sądu Rejonowego w Płońsku przeciwko M. G. pozew o zapłatę 180.000zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia doręczenia powództwa pozwanej do dnia zapłaty i o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazała , że jest matką W. L., który zmarł 29 września 2016r. . Pozostawił po sobie testament, na mocy którego powołał do całego spadku swoją siostrzenicę , a pozwaną w niniejszej sprawie. W skład spadku wchodzi zabudowana nieruchomość o powierzchni 4,25ha.

Postanowieniem z dnia 29 grudnia 2016r. Sąd Rejonowy w Płońsku uznał się niewłaściwym i sprawę przekazał do Sądu Okręgowego w Płocku – postanowienie k. 14.

Pozwana uznała roszczenie co do zasady oświadczając, iż w jej ocenie wartość zachowku dla powódki wynosi 20.000zł i taką kwotę może zapłacić, gdyż posiada zdolność kredytowa na taką właśnie kwotę – k. 40 00.07.12 .

Sąd ustalił, co następuje:

Spadkodawca W. L. zmarł 29 września 2016r. w P.. Na podstawie testamentu spadek po nim odziedziczyła w całości jego siostrzenica M. G..

Dowód: postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku w sprawie I Ns 629/16 k. 25 wskazanych akt.

Powódka jest matką spadkodawcy. Jej mąż a ojciec spadkodawcy zmarł przed śmiercią W. L. / bezsporne/.

Spadkodawca w chwili śmierci był kawalerem. Nie miał dzieci. Pozostawił po sobie matkę R. L. i rodzeństwo : B. M., S. L. i J. L..

Dowód: przesłuchanie pozwanej k. 41 00.14.30

Powódka była w chwili otwarcia spadku pełnoletnia. Nie była osobą trwale niezdolną do pracy / bezsporne/.

W skład spadku po W. L. wchodzi zabudowana nieruchomość o powierzchni 4,4428 ha położona w J. , gm. B., dla której Sad Rejonowy w Płońsku prowadzi księgę wieczysta nr (...), obciążona ograniczonym prawem rzeczowym na rzecz powódki : służebnością osobistą i prawem użytkowania nieruchomości .

Dowód: odpis z księgi wieczystej k. 39.

Powódka mieszka w domu znajdującym się na przedmiotowej nieruchomości / bezsporne/.

Po śmierci spadkodawcy pozwana nie dokonywała nakładów na nieruchomość / bezsporne/.

Przedmiotowa nieruchomość nie jest obciążona hipoteką .

Dowód: przesłuchanie pozwanej k. 120 00.07.23

Powódka ma 87 lat. Utrzymuje się z renty w wysokości ok. 1000zł. Choruje. Opiekę nad nią sprawuje matka pozwanej i druga wnuczka.

Dowód: przesłuchanie powódki k. 120 00.10.32, pozwanej k. 42 00.32.32

Pozwana ma 43 lata , z zawodu jest technikiem ekonomistą. Pracuje i zarabia ok. 2600zł. Pozostaje w związku małżeńskim. Jej mąż także pracuje. Na utrzymaniu ma jedno małoletnie dziecko. Posiada też dwoje dzieci dorosłych, z których jedno podjęło studia .

Do czasu odczytania testamentu powódka opiekowała się pozwaną. Robiła zakupy, bywała u niej w Ś.. W chwili obecnej pozwana nie utrzymuje kontaktów z babcią, gdyż ta się do niej nie odzywa, nie odpowiada nawet „ dzień dobry”.

Dowód: przesłuchanie powódki k. 42 00.32.32 i k. 119 00.01.45 i k. 120 00.13.58.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie :

przesłuchania stron: powódki k. 40- 41 00.09.15, k. 42 00.35.36, k. 120 00.08.59 – 00.13.12, pozwanej k. 41 00.22.19 – 00.34.43, k. 119- 120 00.01.45 – 00.07.23 i 00.13.58 – 00.14.30, zeznań świadków: B. M. k. 49- 50 00.06.34- 00.16.21 i S. L. k. 51 00.24.01 – 00.26.41 oraz opinii biegłego z zakresu (...) k. 63- 101.

Zeznania świadków nie wniosły nic istotnego do sprawy. Opinia sporządzona przez biegłego nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Sąd rozstrzygając niniejszy spór oparł się na wycenie wartości nieruchomości dokonanej w opinii przez biegłego uznając, iż została ona sporządzona w sposób profesjonalny i rzetelny. Biegły dokonał wyceny nieruchomości spadkowej wg stanu na dzień otwarcia spadku, po odliczeniu służebności i wg cen aktualnych.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 991 § 1 i 2 kc uprawnionym do zachowku jest m.in. zstępny spadkodawcy. Jeżeli uprawniony, nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia. Jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy przysługuje mu zachówek w wysokości dwóch trzecich wartości udziału spadkowego, który by mu przypadął przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału.

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że powódka jest osobą, która w myśl przepisu art. 991 § 1 kc jest osobą uprawnioną do zachowku. W ocenie Sądu Okręgowego powódka jest legitymowana do wystąpienia przeciwko pozwanej z roszczeniem o zapłatę zachowku.

Spadkodawca był bezdzietnym kawalerem.

Zgodnie z art. 932 § 1 kc w braku zstępnych spadkodawcy powołani są do spadku z ustawy jego małżonek i rodzice.

W myśl § 3 wskazanego przepisu w braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom w częściach równych. Jeżeli jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych (§ 4 tego przepisu).

Okolicznością bezsporną pomiędzy stronami jest ,iż w skład spadku wchodzi zabudowana nieruchomości obciążona ograniczonymi prawami rzeczowymi na rzecz powódki.

Sąd wyliczył w następujący sposób wartość masy spadkowej:

Wartość nieruchomości, po odliczeniu ograniczonych praw rzeczowych, wg stanu na dzień otwarcia spadku, wg aktualnych cen (art. 995 kc) wynosi 172.726zł.

Powódce , gdyby dziedziczyła z ustawy przypadął by udział w wysokości 1/2 spadku.

Wartość zachowku dla powódki wynosi 1/2 jej udziału.

$$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} \times 172.726\text{zł} = \mathbf{43.181,50 \text{ zł}}$$

Szacowanie zachowku wg cen z daty wyrokowania pełni , zdaniem sądu, swojego rodzaju funkcję waloryzacyjną , taką jak odsetki. W rozpoznawanej sprawie właściwość zobowiązania wynikającego z roszczenia o zachówek decyduje o terminie spełnienia świadczenia . Wysokość należnego powódce została ustalona wg cen z daty określenia przez biegłego sądowego, która nie była czasowo odległa od daty zamknięcia rozprawy i wyrokowania (art. 316 § 1 kpc). Zatem stan opóźnienia uzasadniający zasądzenie ustawowych odsetek (art. 481 § 1 kpc powstał dopiero z dniem wydania orzeczenia .

O kosztach Sąd orzekł w oparciu o art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 100 kpc mając na uwadze iż strona powodowa wygrała proces w ok. 30 % i dlatego Sąd rozdzielił koszty stosunkowo między stronami.

Na koszty w niniejszej sprawie składają się : opłata sądowa 9.000zł, wynagrodzenie biegłego 2643,29zł (k.102) , zwrot kosztów dojazdu świadka 100,75zł , łącznie 11.744,04zł .

Powódka była zwolniona z kosztów sądowych w całości – k. 20.

Zgodnie z art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.